

Uvodna bilješka

Ovu prezentacijom preglednu, a jedinicama gotovo nepreglednu bibliografiju posvećujemo šezdeset petoj obljetnici osnutka i djelovanja Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža. Kroz to razdoblje i sam je Zavod mijenjao imena, no uvijek ostajući upravo ono na što ukazuje današnji njegov naziv i položaj – glavna hrvatska leksikografska ustanova trajno obilježena enciklopedističkim djelom Miroslava Krleže i, dakako, djelovanjem golemoga broja suradnika. One prve i ključne koji su polagali temelje Zavoda mogao je okupiti samo Krleža, koji će i poslije, mimo političkih sumraka za mnoge, održati zavodska svjetla upaljenima. Prvoj sjednici koja se bilježi zapisnikom nazočili su 14. IX. 1950. uz Krležu Mate Ujević, Petar Šegedin i Anđelko Malinar, a njima se ubrzo pridružuju i velika imena kasnije hrvatske enciklopedistike, kao što su Kruno Krstić, Mirko Šeper, Oto Oppitz, Ante Šerčer, Mirko Dražen Grmek, Petar Mardešić, Rikard Podhorsky.

Potpuna, temeljita bibliografija koju je ovdje priredila leksikografska kolegica Iva Klobučar Srbić može se čitati i kao svojevrсна povijest Zavoda, ne samo njegovih publiciranih radova nego i imena suradnika i autora koji sastavljaju golem panoptikum hrvatske kulture, znanosti, intelektualnoga života uopće. Mislim da ni nema enciklopedijski obrađenog područja, a to su sva područja ljudskog iskustva, o kojima u zavodskim edicijama nisu pisali najvršniji hrvatski stručnjaci. Kad bi se uzimali u obzir autori samo velikih enciklopedijskih članaka, njihovo izdvojeno nabranje poprimalo bi dimenzije ovećega telefonskog imenika za ovostranost, a nažalost i onostranost; naime mnogi više nisu među nama, i prilika je da im i ovom bibliografijom odamo počast.

Bibliografija je pred nama, i ona je ta koja govori podacima. Međutim, teško je odoljeti da ovdje uvodno ne istaknemo i nešto zbirno – samo ona veća leksikografska i enciklopedijska djela, često i u više izdanja: velike *opće* i *nacionalne enciklopedije* (5), *specijalističke enciklopedije*, kao što su *pomorska* (2), *medicinska* (2), *muzička* (2), *šumarska* (2), zatim *likovna*, *poljoprivredna*, *tehnička*, *filmska*, *Krležijana*, *hrvatske umjetnosti*, *književna*... Uz enciklopedije su tu i veliki leksikoni – *opći* (3), *hrvatski biografski* (8 svezaka), *pomorski*, *medicinski*, *ekonomski*, *religijski*, *pravni*, *tehnički*, *filozofski*, *filmski*, *nogometni*, da ne nabrajam još i niz posebnih ili regionalnih. *Atlas svijeta* doživio je čak sedam izdanja, a *Nautički vodič* pet, uz prijevode na više jezika. Tu su i strogo leksikografska (lingvistička) djela, kao što su *Osmojezični enciklopedijski rječnik* u 8 svezaka i *Rječnik hrvatskoga jezika*, zatim *Bibliografija rasprava, članaka i književnih radova* u 17 knjiga. Zavod se bavi i leksikografijom kao znanstvenom djelatnošću, pa stoga izdaje znanstveni časopis – *Studiju lexicographicu*, u okviru kojega je pokrenut i poseban niz znanstveno-stručnih izdanja iz područja leksikografije.

Bibliografija dakako ne obuhvaća ono što tek treba postati bibliografijom, a sad je u izradbi – u ovoj obljetničkoj godini 18 leksikografskih projekata. Međutim,

jedna vrsta projekata danas bježi onomu datiranju kakvo provodi bibliografija – to su mrežna, digitalizirana izdanja, koja se stalno obnavljaju, pa ni nemaju omeđena datuma. Vjerojatno će do iduće okrugle obljetnice LZMK-a, one sedamdesete, i sama bibliografija biti na internetskim pretraživačima, a tad će, što najviše i želimo, bibliografija postati i svojevrсна nadtražilica iz koje će se moći ući i u same bibliografske jedinice koje ona donosi. Dotad smo, navedimo, mrežnim objavljivanjem pojedinih zavodskih edicija, koje zasebno bilježi i ova bibliografija, učinili znatne pomake. Premda su nam novija online izdanja, kao što su *Proleksis enciklopedija* (od 2010) i *Hrvatska enciklopedija* (od 2013), kao i enciklopedijska monografija *Hrvatska, zemlja i ljudi* (od 2013, također na engleskom i francuskom) u nekoliko godina udese-terostručile broj posjetitelja zavodskim stranicama, pojavom sve većega broja zavodskih edicija u mrežnom prostoru i sama bibliografija dobiva novi smisao – ona nije samo uputa gdje treba tražiti informacije i znanje nego ih, digitalizirana, i sama interaktivno uključuje. Tako će, kako se nadamo, Zavod otvarati nove prostore znanja o znanju i znanje samo.

Antun Vujić

Napomene

U bibliografiji se sustavno popisuju sva izdanja Zavoda, s temeljnim bibliografskim podacima. Radi lakšega snalaženja i praćenja dinamike objavljivanja, izdanja su najprije popisana kronološki, a zatim raspoređena u kataloge: *Atlasi, Bibliografije, Enciklopedije, Izdanja na CD-ROM-u, Karte, Leksikoni, Online izdanja, Posebna izdanja, Rječnici, Vodiči te Zbornici i časopisi*. U katalozima su izdanja poredana abecedno, s tim da je prvi svezak svake edicije označen masnim pismom, a ostali svesci svijetlim. Takvo navođenje pridonosi vizualnoj preglednosti tabličnih kataloga. U kronološkom popisu, unutar pojedine godine, izdanja su također poredana abecedno, a za svako pojedino izdanje navodi se puni naslov, broj i oznaka sveska, broj stranica, izdavač i mjesto izdanja. Manjim fontom ispisani su primarni dijelovi impresuma; ako su u izvorniku na stranom jeziku, prevedeni na hrvatski jezik. Autor-ske dopune i ispravci koji nisu navedeni u tekstu stavljeni su u uglate zagrade. Od mnoštva kartografskih izdanja koja je Zavod godinama kontinuirano izdavao popisana su samo ona bitnija. Također su naznačene internetske adrese na kojima su dostupna zavodska online izdanja.

Iva Klobučar Srbić